

Особено мнение на съдията Пенчо Пенев

По чл.105, ал.10 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

С решението на Конституционния съд се приема противоконституционност на разпоредбата на чл.105, ал.10 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание (ПОДНС), предвиждаща, че по предложение на Комисията по парламентарна етика Народното събрание може да отмени вече дадено разрешение за възбуждане на наказателно преследване срещу народен представител, като при това наказателното преследване се спира. Приема се, че текстът нарушава конституционния принцип за разделение на властите и по същество се намесва в прерогативите на съдебната власт, която единствена може да прекрати, спре или завърши вече възбудено наказателно преследване срещу народен представител. Не възприемам тази теза.

Институтът на наказателната неприкосновеност е създаден с цел да се гарантира необезпокояването изпълнение на задълженията на народния представител, докато трае мандатът му. Това е един от най-съществените елементи от неговия правен статус като народен представител. Член 70 от Конституцията предвижда, че в случаите на извършени тежки престъпления, срещу народния представител може да бъде възбудено наказателно преследване с разрешение на Народното събрание. От логическото и систематичното тълкуване на текста следва да се направи изводът, че за да се възбуди и проведе наказателно преследване срещу народен представител, необходимо е постоянно да са налице следните три елемента от един сложен фактически състав: 1) Да е направено искане за възбуждане на наказателно преследване от главния прокурор до Народното събрание; 2) Народното събрание да е приело решение, с което разрешава възбуждането на такова наказателно преследване, и 3) Да се възбуди наказателно преследване съобразно предвидения в Наказателнопроцесуалния кодекс ред. Трите елемента от този сложен фактически състав са относително самостоятелни, като всеки от тях се подчинява на свой специфичен режим.

Няма съмнение, че при дадено разрешение от Народното събрание органите на съдебната власт (следствие, съд, прокуратура) могат да доведат докрай наказателното преследване, да го спрат или прекратят. Това са изключителни компетенции на органите на съдебната власт и при осъществяването им е недопустимо каквото и да било вмешателство от страна на органите, представители на другите две власти, в частност от Народното събрание като носител на законодателната власт.

Решението на Народното събрание, разрешаващо възбуждането на наказателно преследване, от своя страна също е акт на законодателната власт, който е от изключително нейна компетентност и не може да се влияе от правомощията или актовете на съдебната власт. При такава постановка на нещата ясно е, че за навлизане в територията или за неправомерно въздействие на законодателната върху съдебната власт не би могло да се говори.

Следващият основен въпрос, на който следва да се отговори, е какъв е характерът и правният режим на акта на Народното събрание - решението му, с което се дава разрешение за възбуждане на наказателно преследване. Не бих могъл да споделя тезата, изказана в хода на дискусиата и основен мотив в особеното мнение на колеги по к.д. № 36/92 г., че това е индивидуален акт на Народното събрание, наподобяващ стабилен административен акт, поради което не би могъл да бъде изменян от органа, който го е издал. Правната логика, а и теорията, с оглед на характера и материалното съдържание на акта, говорят за обратното, че решението е от категорията на отменяемите актове на Народното събрание. Трудно би могло да се поддържа, че веднъж дадено, решението не би могло да се променя, дори ако впоследствие се открият съществени процесуални нарушения при вземането му. Същото би било положението и когато се открият нови обстоятелства, или възникнат нови данни, които да мотивират решаването на въпроса за снемане на имунитета на народния представител по начин, противоположен на приетия с първоначалното решение. Да се отрече тази възможност означава да се ограничи едно конституционно закрепено, суверенно право на Народното събрание.

С решението си по искането за обявяване на противоконституционност на чл.105, ал.9 ПОДНС Конституционният съд по същото дело прие, че решението на Народното събрание, разрешаващо задържането на народен представител, може да бъде променяно впоследствие с ново решение на Народното събрание. Налице е идентичност в юридическата природа на двата акта. И в двата случая става дума за

един и същ по форма и сходен по съдържание акт на Народното събрание, който е взет при определени обстоятелства и може да бъде променен при промяната им.

Считам, че разпоредбата на чл.105, ал.10 ПОДНС не противоречи на Конституцията и е в съответствие с принципното разрешение, намерило израз в чл.105, ал.9 ПОДНС, за което Конституционният съд се произнесе, че не противоречи на Конституцията.

По т.7 от Преходните и заключителните разпоредби на Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

В решението на Конституционния съд се приема, че разпоредбата на § 7 от преходните и заключителните разпоредби на ПОДНС, съгласно който народните представители са длъжни да премахнат основанията за несъвместимост в срок от 3 месеца от влизането на правилника в сила, е противоконституционен. Приема се, че предвидената в Конституцията несъвместимост следва да се прилага веднага след избирането на народните представители.

Няма съмнение, че изискването за несъвместимост съществува от момента на възникване на мандата на народния представител. Не би трябвало да има съмнение обаче и относно това, че последиците от несъвместимостта не възникват *ex lege* по силата на конституционната разпоредба на чл.68, ал.1 на базата на съществуващото фактическо положение. Необходим е акт на Конституционния съд, за да бъде прогласена несъвместимостта и вследствие на това мандатът на допусналия я народен представител да бъде прекратен. Дотогава ситуацията на несъвместимост е възможно да съществува като фактическо положение. През цялото това време до произнасянето на съда народният представител може да прекрати състоянието на несъвместимост, като се откаже от заеманата друга държавна служба, или прекрати извършваната от него дейност, която според закона е несъвместима с положението на народен представител. Такава ситуация има предвид § 7, който в никакъв случай не парира възможността несъвместимостта да бъде прогласена и преди изтичането на 3-месечния срок. Текстът има правно-технически характер, и цели бързото и недвусмислено изясняване на служебния статус на избраните народни представители.

В решението си по конституционно дело № 3/93 г. Конституционният съд е приел, че до произнасянето на съда по несъвместимостта, същата би могло да бъде прекратена от самия народен представител, който я е допуснал. Ако той не стори това и тя съществува към момента на произнасяне на решението на съда, мандатът на народния

представител се прекратява на основание чл.72, ал.2 във връзка с ал.1, т.3 от Конституцията.

По изложените съображения и изхождайки от характера на разпоредбата на § 7 от преходните и заключителните разпоредби на ПОДНС, считам, че същата не е противоконституционна.